

מאפיינים יהודיים מרכזיים של המדינה

4

אזרחות · כיתה ט'

חוברת עבודה · פרק 4 · חוק השבות, סמלי המדינה, שבת וחגים, הלוח העברי והשפה העברית

מה בפרק? 13 משימות מגוונות על «מאפיינים יהודיים מרכזיים של המדינה». מומלץ לקרוא קודם את דף הסיכום. משימות פתוחות - עונים במשפטים מלאים ומנמקים.

1 לפי סעיף 24 בחוק השבות (תיקון 1970), מיהו «יהודי» לעניין החוק?

- א. כל מי שגר בישראל ☐
- ב. מי שנולד לאם יהודייה או שהתגייר, ואינו בן דת אחרת ☐
- ג. מי שאביו יהודי בלבד ☐
- ד. מי שמדבר עברית ☐

2 לפי חוק יסוד: הלאום, מה מעמדה של השפה הערבית?

- א. שפת המדינה היחידה ☐
- ב. שפה ללא כל מעמד ☐
- ג. שפה בעלת מעמד מיוחד במדינה ☐
- ד. שפה רשמית רק בבתי ספר ☐

3 מהו סמל המדינה לפי חוק יסוד: הלאום?

- א. מגן דוד ושני פסים ☐
- ב. מנורת שבעת הקנים, עלי זית בשני צדדיה והמילה «ישראל» ☐
- ג. אריה ומגן ☐
- ד. לוחות הברית ☐

4 התאימו בין המאפיין היהודי לבין החוק שמעגן אותו:

א	ב
1. «כל יהודי זכאי לעלות ארצה»	א. חוק הדגל, הסמל והמנון המדינה
2. הדגל, הסמל וההמנון	ב. חוק יסוד: ישראל - מדינת הלאום של העם היהודי, סעיף 10
3. «שבת ומועדי ישראל הם ימי המנוחה הקבועים במדינה»	ג. תיקון 1970 לחוק השבות (סעיף 4א)
4. זכות הבנים, הנכדים ובני הזוג של יהודי	ד. חוק השבות, 1950

5 השלימו את טבלת סמלי המדינה:

סמל	תיאור	מה הוא מבטא?
הדגל		
הסמל		
ההמנון		

6 סמנו נכון או לא נכון, ותקנו את המשפטים השגויים:

משפט	נכון	לא נכון
א. חוק השבות נחקק בשנת 1950.		
ב. לפי חוק יסוד: הלאום, הלוח העברי הוא לוח רשמי של המדינה, ולצדו הלוח הלועזי.		
ג. לאזרחים שאינם יהודים אין זכות לקיים ימי מנוחה בחגיהם.		
ד. ההמנון עוגן בחוק כבר בשנת 1949.		

7 השלימו בעזרת המחסן (מילה אחת מיותרת):

עלייה גלויות עברית תכלת ירושלים אנגלית

חוק יסוד: הלאום קובע ש- (1) היא שפת המדינה, שהמדינה תהיה פתוחה ל- (2) יהודית ולקיבוץ (3), ושבדגל שני פסי (4) ומגן דוד.

8 מיינו את הדוגמאות לפי סוג המאפיין היהודי:

חוק השבות "התקווה" יום כיפור - יום שבתון מנורת שבעת הקנים הלוח העברי - לוח רשמי זכות עולה לקבל אזרחות

עלייה ושבות	סמלים	זמן ולוח

9 קראו את המקרה וענו:

משפחה מצרפת, שהאב בה יהודי והאם אינה יהודייה, החליטה לעלות לישראל. הבת, בת 15, שואלת אם גם היא זכאית לעלות לפי חוק השבות.

א. האם הבת זכאית לזכויות לפי חוק השבות? נמקו לפי סעיף 4א.

ב. האם היא נחשבת "יהודייה" לפי הגדרת סעיף 4ב? הסבירו.

10 קראו את הקטע וענו:

בעיר מעורבת התווכחו תושבים: יש שרצו שהעירייה תסגור את כל מוסדות התרבות בשבת, ויש שרצו שהספרייה תהיה פתוחה גם בשבת, כי בעיר גרים גם תושבים שאינם יהודים.

א. איזה מאפיין יהודי של המדינה עומד במרכז הוויכוח?

ב. הציעו פתרון של פשרה, ונמקו אותו.

11 הסבירו כיצד חוק השבות מבטא את היותה של ישראל "מדינת הלאום של העם היהודי".

12 הביאו שתי דוגמאות לביטוי של הלוח העברי בחיים הציבוריים בישראל.

13 "גם מדינה יהודית צריכה לדאוג שכל אזרחיה ירגישו שייכים". הציעו דרך אחת שבה אפשר לשלב בין שני הרעיונות, ונמקו.
